

FÜLLER TÍMEA

Egy papné titkos naplójából

Lente István rajzaival

BUDAPEST, 2019

A könyv a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jelent meg.

Szerkesztette
DOBSONYI SÁNDOR

Minden jog fenntartva. Bármilyen másolás, sokszorosítás,
illetve adatfeldolgozó rendszerben való tárolás
a kiadó előzetes írásbeli engedélyéhez van kötve.

© Füller Tímea, 2019

Illusztrációk © Lente István, 2019

© Luther Kiadó, 2019

Aki kíváncsi, hamar megöregszik. Ez bizony igaz, nézzen csak rá bárki a gyerekeimre: nemrég születtek, és az elsőt már férjhez is adtam a nyáron. Vagy nézzen körül a környezetében. Mindenki hamar megöregszik. Aki pedig mégsem, azt sajnálni szoktuk: élhetett volna még.

Kíváncsiak vagyunk, ez tény. Nem is baj. Így ismerjük meg a világot, benne másokat és magunkat. Ezért vannak valóságshow-k, amelyeknek ugyan a valósághoz semmi közük, és ezért van a pletyka, amelynek szintén megvan az a csöpp hibája, hogy általa nem a valóságot, hanem annak ilyen-olyan szűrőkön áteresztett, torz képét láthatjuk.

A könyv, amelyet kezében tart az olvasó, nem ígérhet többet, mint hogy a valóság egy kis szeletét mutatja meg: darabkákat, vidám pillanatokot egy lelkészcsalád életének nagyon emberi hétköznapijaiból. Ha elolvassuk, többet tudunk meg – éppúgy, mint bármely más kíváncsiskodás végén – a szereplőkről és önmagunkról.

Ami itt olvasható, annak nagy része sok évvel ezelőtt is íródhatott volna, a hiányzó darabkák pedig a jövőben várnak megírásra. A két időpont között keletkezett szövegeket adom most közre mint a téma egyik véletlen szakértőjévé vált laikus. Családom védelmében kijelentem, hogy a történetek és szereplők *természetesen* a képzelet szülöttei, s bármely hasonlóság a valósággal csupán a véletlen műve. Tanúm rá a tengelici evangélikus gyülekezet.

Füller Tímea
tengelici papné

A papné rendszertani helye

A PAPANÉ KÜLSŐRE HASONLÍT a *Homo sapiens sapiens* nőnemű egyedeihez, ám azoknál összetettebb, bonyolultabb. Tudományosan fogalmazva meg lényegét, kettős identitása van: ahogyan Jézus Krisztus egyszerre volt Isten és ember, úgy a papné egyszerre civil és beavatott.

Ezt a nagyon különleges állapotot az emberi ész igazán feldolgozni nem tudja. Megmagyarázni meg végképp képtelen, egyszerűen hit dolga, hogy elfogadjuk, van ilyen. A papné másik rokon vonása a mi Urunkkal abban érhető tetten, hogy „*a rókáknak barlangjuk van [...], de az Emberfiának nincs hova fejét lehajtania*”, ahogy az ige mondja (Mt 8,20). Ezt a papnék alapállapotban a szolgálati lakás miatt mondhatják el magukról, de gyakorta a számos vendég ellátása még fokozza a hasonlóságot az idézett állapothoz.

A felületes szemlélő könnyen elmegy a papné mint különös jelenség mellett, hiszen külsőleg nem határozhatók meg az eltérések. Messziről felismerhető azonban a papné a megnyilvánulásaiban.

Ő az, aki szimpla gyülekezeti tag, de mindenkit végighallgatnia – a kimondatlan, ám annál stabilabban álló közmegegyezés alapján – kötelező.

Ő az egyik, akinek a gyerekei látogatják az istentiszteleteket, de a többiekkel ellentétben az övéi nem sírhatnak, nem rohangálhatnak életkoruknak megfelelően.

Ő az, aki számontartja a gyülekezet levelezési ügyeit, beugrik bibliáórát tartani, látogatja az időseket, megszervezi a karácsonyi csomagokra való gyűjtést és a teadélutánokat, de a neve soha nem hangzik el a hirdetésben a köszönetnyilvánítások között, hiszen ő a papné, akinek mindez kötelessége.

A papnéra továbbá jellemző, hogy előbb-utóbb belefolyik a hitoktatásba is, férje, a lelkész neve alatt (névtelenül) tevékenykedik – „kikapcsolódásképpen”.

Családja, gyerekei, kertje, háza, különösen a konyhája örökös téma a környezetében, összehasonlítási alap a többi ember számára. Mindig akad olyan terület, amelyen a gyülekezet tagjai fölényesen különbül teljesítenek, ezért felemelve érezhetik magukat. Ez a szolgálat a papné számára tehát különösen nehéz és kínos.

A papnék erősebb és gyengébb egyéniségük szerint előbb vagy utóbb megpróbálnak kitörni a kettősség szorításából. Igyekeznek vagy egészen szolgáló lélekké – értsd: lelkésszé vagy legalább hivatalos hitoktatóvá – válni, vagy egészen civillé, aki pont olyan, mint a gyülekezet többi tagja. Csendben ül az istentiszteleten, aztán hazamegy. Pont. Ezt a próbálkozást mindenki véleményezni fogja a környezetükben, és minden vélemény szerint a szolgálat felé törekvőket illeti elismerés.

E kényszerpálya hatására tulajdonképpen enyhén veszélyeztetett fajtának kell tekintenünk a papnét, hiszen a beavatott státusz elérésével, kettős lényéből kilépve a továbbiakban már nem is egyszerű papné. Felemelkedése – vagy átváltozása – szomorú tény.

Erősíti azt a tévhitet, hogy szolgálni csak annak kell, szabad, aki egy lépcsőfokkal a gyülekezet felett áll.

A papné kihalásának hátterében egy másik tényező mint veszélyforrás is meghúzódik. Történetesen az az irányzat, amely egyre kevésbé tisztelendő urakat képez magának Isten és ember közé. Amely egyre inkább elfogadja, hogy nem helyette, hanem vele és mellette áll csak a lelkész. Hogy fura ruhájában is csupán egy a gyülekezet tagjai közül, aki éppúgy esendő, olykor fáradt vagy rosszkedvű.

És akinek a társa, a papné is hús-vér ember, mindenféle küzdelemmel és emberi szükséglettel. Lehet neki segíteni, meg lehet kérdezni, hogy van. És lehet receptet cserélni vele, mi több, időnként neki is jólesik, ha megdicsérik a szeretetvendégségre készített süteményét (vagy legalább nem szölgák le, még ha pont összeesett is sütés közben a piskóta...)

Ebben a rendszerben a papné ugyanolyan része a gyülekezetnek, mint a férje, a lelkész vagy bárki más. Vállalhat neki való szolgálatot, és ahhoz segítséget is kap. Szülés után pihenhet pár napot akkor is, ha gyülekezeti alkalom van éppen. És nem kell feltétlenül neki ellátnia a messziről érkezett vendég lelkészcsaládot, hiszen arra ott vannak azok, akik éppen fittebbek, mint ő. Lehet, hogy még pótnagyit is talál a gyerekei mellé, ha kiszolgáltató helyzetében nincs a közelében saját családtagja, aki segítené.

Jobban végiggondolva az eddigieket, meg kell jegyeznem, hogy az utóbbi rend beálltával nem a kettős lényegű papnék halnak ki, hanem a kettős – szolgáló és civil – lényegű gyülekezeti tagok fognak elszaporodni egy kevésbé kényelmetlen, életszerű egyházban. Ez a jelenség pedig módfelett kívánatos lenne.